

Serbest meslek faaliyetinin ticari kazançla birlikte yapılması halinde tutulması gereken defter hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.18.02-32236-8043-159
Tarih	22.03.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.18.02-32236-8043-159

22/03/2011

Konu : Serbest meslek faaliyetinin ticari kazançla birlikte yapılması halinde hangi defterin tutulması gerektiği hk

İlgi dilekçenizde;Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün vergi numaralı mükellefi olduğunuz, faaliyetinizin tüm harita hizmetlerinin hizmet alımı, danışmanlığı ve uygulaması ile arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin uygulaması, danışmanlığı ve yapım işlerini (A.T. ve T.İ.G.H hizmetleri harita çalışmaları ve arazi tesviyesi (düzenlemesi) ağaç sökülmesi, tarla sınırları düzeltilmesi, yol dolguları yapılması gibi) kapsadığı belirtilerek, bu faaliyetinizle ilgili serbest meslek kazanç defteri mi yoksa işletme hesabı esasına göre defter mi tutmanız gerektiği hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmiştir.

Bilindiği üzere; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun37'nci maddesinin birinci fıkrasında; " Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 65'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında; "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır..." hükümlerine yer verilmiştir. Kanunun müteakip 66'ncı maddesinde ise Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması serbest meslek erbabı vasfını değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Ticari kazançlar esas itibarıyla sermaye -emek karışımı bir kaynağa bağlı olarak doğmakta ve bu kaynağa bağlı olarak devamlı bir organizasyona dayanan her türlü faaliyeti içermektedir. Serbest meslek faaliyetinin ticari bir organizasyon içinde yapılması da yukarıda belirtildiği gibi ticari kazanç sayılmakta ve kazancın tespitinde ticari kazançta ait esas ve hükümler geçerli bulunmaktadır.

Söz konusu özelge talep formunuzda belirtildiği gibi, arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin harita çalışmaları ve arazi tesviyesi (düzenlemesi) ağaç sökülmesi, tarla sınırları düzeltmesi, yol dolguları yapılması, yollara stabilize malzeme çekilmesi ve serilmesi, yollara kavşak ve köprü yapılması gibi işleri kapsamı ve bu işlerin komple olarak taahhüt edilmesi halinde bu faaliyetten elde edilen kazancın ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerekmektedir.

Ancak, harita hizmetlerinin diğer işlerden bağımsız bir şekilde yapılması halinde ise elde edilen kazancın serbest meslek kazancı olarak değerlendirileceği tabiidir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 172'nci maddesinde; serbest meslek erbabına defter tutma mecburiyeti getirilmiş, 210'uncu maddesinde de serbest meslek erbabının serbest meslek kazanç defteri tutacağı hüküm altına alınmış, 236'ıncı maddesinde ise " Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteride bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan; anılan Kanunun 227'nci maddesi gereğince, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburi olduğundan, ticaret erbabınca 229'uncu maddesine göre satılan emtia veya yapılan iş karşılığında, müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere müşteriye ticari bir vesika olarak fatura düzenlenmesi, 177'nci maddede 6 bent halinde sayılan şartlardan birini taşıması halinde bilanço esasına göre, aksi takdirde işletme hesabı esasına göre defter tutulması gerekmektedir.

Yukarıda yer alan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin harita çalışmaları ve arazi tesviyesi (düzenlemesi) ağaç sökülmesi, tarla sınırları düzeltmesi, yol dolguları yapılması, yollara stabilize malzeme çekilmesi ve serilmesi, yollara kavşak ve köprü

yapılması gibi işleri kapsaması ve bu işlerin komple olarak taahhüt edilmesi halinde bu faaliyetten elde edilen kazancın ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerektiğinden, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177'nci maddede 6 bent halinde sayılan şartlardan birini taşımanız halinde bilanço esasına göre, aksi takdirde işletme hesabı esasına göre defter tasdik ettirilerek satılan emtia veya yapılan iş karşılığında fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Ancak; harita hizmetlerinin diğer işlerden bağımsız olarak yapılması halinde bu faaliyetten elde edilen gelir serbest meslek faaliyeti olarak vergilendirilmesi ve bu faaliyetinizden elde edilen gelir için serbest meslek kazanç defteri tasdik ettirilerek serbest meslek makbuzu kullanılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Vergi Dairesi Başkanı a.

Grup Müdürü V.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026